

μόνην. Θέτουντι δὲ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τὸ κάλυμμα καὶ τὸν πῖλον, ὅταν πρόκηται νὰ ἐξέλθωσιν εἰς περίπατον.

Ἐνῶ παρετήρουν τὸ κράνος τῆς Σοφίας, ἡ κυρία αὐτῆς μοι ὤριλλε περὶ ἐθίμων τινῶν λίαν παραδόξων, ἀπαντῶντων εἰςέτι ἐν ταῖς ἐξοχαῖς τῆς Φρίζης.

Ὅταν νεανίας τις παρουσιάξηται εἰς τινα οἰκίαν, ἵνα ζητήσῃ τὴν χεῖρα νεάνιδος, ἡ τελευταία αὕτη ἔχει συμβολικόν τινα τρόπον δι' οὗ τῷ διδίδει ἀσμένως νὰ ἐννοήσῃ ἐὰν τὸν θέλῃ ἢ μὴ. Καὶ ἐὰν μὲν τὸν δέχηται, ἐξέρχεται ἐκ τοῦ δωματίου καὶ ἐπανέρχεται μετ' ὀλίγον κεκοσμημένη διὰ τοῦ κράνουσ τῆς. Ἐὰν δὲ δὲν ὑπάγῃ νὰ φορέσῃ τὴν περιεσφαλαίαν τῆς, εἶνε σημεῖον ὅτι ὁ νέος δὲν τῇ ἀρέσκει καὶ δὲν συναινεῖ νὰ γείνη ἡ βασιλισσάτου.

Οἱ ἐρασταὶ συνειθίζουσι νὰ προσφέρωσιν ὡς δῶρον, εἰς τὰς μνησὰς των περικνημίδας, ἐφ' ὧν εἰσὶ γεγραμμένα ῥητὰ, ἐρωτύλοι λόγοι καὶ εὐχαί. Πολλάκις ὁ ἐρωτόληπτος προσφέρει εἰς τὴν νέαν ῥινόμακτρον δεδεμένον εἰς κόμβον, ὅστις περιέχει ἐπιγραφὰς καὶ χρήματα ἢ μικρὰ κοσμήματα. Ἐὰν ἡ ὥραία φίλη τὸν λύσῃ, ὑπονοεῖται ὅτι δέχεται τὴν χεῖρα τοῦ νέου. Ἐὰν δὲ τοῦναντίον, ἀπόδειξις ὅτι ἀποποιεῖται. Ἡ τιμὴ, ἣν οἱ ἐρασταὶ πλεότερον ἐπιδιώκουσιν, εἶνε τὸ νὰ δυνηθῶσι νὰ προσαρμόσωσιν ὀλισθηρὸν ὑπόδημα εἰς τὸν πόδα τῆς ἐαυτῶν θεότητος, ἥτις τοὺς ἀνταμείβει διὰ τὴν ἀβοηροσύνην ταύτην μετ' ἐν φίλημα. Νέοι καὶ νέαι ἀπολαύουσιν ἄλλως τε τῆς μεγαλειότητος ἐλευθερίας. Περιπατοῦσιν ὁμοῦ ὡς σύζυγοι, καὶ μένουσι πολλάκις ἐν τῷ οἴκῳ, τὴν νύκτα, πολλὰς ὥρας ἀφοῦ ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ ὑπάγωσι νὰ κοιμηθῶσι. «Καὶ δὲν ἔχουσι ποτὲ, ἠρώτησα, νὰ μεταμεληθῶσιν ἐπὶ τῇ υπερβαλλούσῃ ταύτῃ ἐμπισοσύνῃ;»—Τὸ σφάλμα, ὅταν ὑπάρξῃ τοιοῦτον, ὑπέλαθεν ἡ κυρία, πάντοτε ἐπανορθοῦται».

Καθ' ὅλον τὸν διάλογον τοῦτον ἡ ὥραία Φριζή, ἔμνευε σοβαρὰ καὶ ἀκίνητος ὡς ἄγαλμα. Πρὶν ἀφήσῃ αὐτὴν νὰ ἀπέλθῃ, τῇ εἶπον, ὅπως τὴν εὐχαριστήσω δι' εὐπροσηγορίας τινὸς, ὅτι ἦτο μία τῶν ὡραιότερων μαχητῶν τῆς Φρίζης, καὶ παρεκάλεσα τὴν κυρίαν νὰ τῇ μεταφράσῃ τοὺς λόγους τούτους. Τοὺς ἤκουσε σοβαρῶς καὶ ἐκοκκίνισε μέχρι τῆς ρίζης τῶν μαλλίων τῆς. Ἐπειτα, ὡς εἰ ἐσκέφθη κάλλιον, ὑπεμεδίασε, καὶ ποιήσασα ἡμίσειαν ὑπόκλισιν, ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης με βάδισμα εὐθὺ, βραδὺ καὶ μεγαλοπρεπὲς ὡς βασιλισσα τῆς τραγωδίας.

[Ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ]

ΓΓ.

Ὁ λόρδος Σέστερφιλδ λίαν εὐφυῶς ἐσκώψε δοῦκα τινὰ γνωστὸν διὰ τὴν ἄκραν ἐν τῷ βίῳ του ἀταξίαν εἰπόν· «Ἡ ἐκλαμπρότης του χάνει μίαν ὥραν τὴν πρώτην, καὶ κυνηγᾷ αὐτὴν ματαίως ὅλην τὴν ἐπίλοιπον ἡμέραν».

ΔΕΙΓΜΑΤΑ

Βυζαντιακῶν κατὰ στίχον ἐπιστολῶν.

Ἀποσπῶν διὰ τὴν φίλην «Ἐστίαν» ἐκ τῆς ἀνεκδότου μεσαιωνικῆς Συλλογῆς μου τὰ ἐπόμενα δείγματα βυζαντικῶν κατὰ στίχον ἐπιστολῶν, δρᾶττομαι προθύμως ταύτης τῆς εὐκαιρίας ὅπως παρατηρήσω ὀλίγα τινὰ ἐν γένει περὶ τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τῆς Ἐσπερίας ἑλληνικῶν χειρογράφων. Τὸ πρῶτον ἑλληνικὸν χειρογράφων ὅπερ κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῶν ἐν Γερμανίᾳ σπουδῶν μου εἶδον, ἦν ἀσημαντὸς τις τοῦ Θεοκρίτου κώδιξ καὶ μετ' αὐτοῦ συνεραμμένα ὑφ' ἐν βιβλία τινὰ τοῦ Θεουκιδίδου ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Γόθας· ὁ ἀντιγραφεὺς, ὡς οἱ πλεῖστοι τῶν δημοτέχνων του, ἦν μοναχός τις ἐκ Κρήτης, Ἰωάννης Ῥώσος, ὡς ὕστερον ἔμαθον εἰς τῶν ἐργατικωτάτων ἀντιγραφῶν, τοῦ ὁποίου ἡ ἐνεργητικότης πίπτει περὶ τὰ 1447—1500. Δὲν γνωρίζω ἐὰν ἡ κατὰ πρώτην φορὰν θεὰ ἑλληνικοῦ χειρογράφου ἢ ἡ χρονολογία 1453, ἣν αἱ ὠχραὶ ἐκείναι σελίδες δι' ἐρυθροῦ χρώματος ἔφερον, μετ' ἐνεκίνησαν τόσον ὥστε σφοδροὶ παλμοὶ ἐδόνησαν τὴν καρδίαν μου. Ὅτι δῆποτε καὶ ἐν ἧτο τὸ αἴτιον τῆς συγκινήσεώς μου ἐκείνης, τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἔκτοτε ἔλαβον συμπαθειᾶν τινα πρὸς τοὺς ὀνοματιζομένους ἢ καὶ ἀνωμότους τῆς ἐποχῆς ταύτης ἀντιγραφεῖς· διότι, ἴσως διὰ τὴν μετριοπροσόνῃ των, οἱ πλεῖστοι δὲν ὀνοματίζουσιν ἑαυτοὺς, ἄλλοι δὲ πάλιν κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἐν τῇ ἐποχῇ των πνεῦμα, καὶ μάλιστα οἱ μοναχοὶ οὐδέποτε σχεδὸν παραλείπουσι πρὸς τὸ ὄνομα αὐτῶν νὰ προσθέσωσι τὸ ἁμαρτωλὸς, ἢ ταπεινὸς καὶ ἐλάττωτος πτωχὸς ἢ ἀνάξιος. Ἄλλοτε δὲ καθικετεῖε ὁ γράψας τοὺς ἐντυγχάνοντας ὅπως δεηθῶσιν ὑπὲρ αὐτοῦ ἢ αἰτεῖ συγγνώμην διὰ τὰ τυχόν ἐξ ἀπροσεξίας ἢ ἀμαθείας παρεισπρήσαντα σφάλματα, ἅτινα ὁσάκις ὁ ἀντιγραφεὺς εἶνε ἀγράμματος καὶ γράφει πρὸς τοῦτοις τυχόν καὶ καθ' ὑπαγόρευσιν, εἰσὶν ἀναρίθμητα. Κατήνησαν δὲ αἱ εὐχαὶ αὐταὶ ἢ πρὸς τὸν ἀναγνώστην προσαγορεύσεις σχεδὸν τυπικαὶ καὶ ἐπαναλαμβάνονται ἀπαρλλάκτως ἐπὶ πολλὰς ἐκατονταετηρίδας ἐν πολλοῖς τῶν χειρογράφων καὶ μάλιστα ἡ μετὰ τὸ τέλος τῆς ἀντιγραφῆς ἐκδήλωσις τῆς χαρᾶς τοῦ «πολλῶ ἰδρῶτι καὶ πόνῳ συσχεθέντος» ἀντιγραφῆος :

«Ὅσπερ ξένοι χαίρουσι ἰδεῖν πατρίδα
οὕτως καὶ τῷ γράφοντι βιβλίου τέλος.

Ἐν τινι χειρογράφῳ ἐν Ὄξωνίᾳ πιθανῶς τῆς ἐνδεκάτης ἐκατονταετηρίδος εὗρον ἐν τέλει τοὺς ἐξῆς ποιητικίζοντας στίχους :

Ὡς τερπνὸν ἄνθος ἐν θεωρίᾳ πέλει
κρίνου δὲ πανθαύμαστον εἰς εὐωμίαν
οὕτως χαρᾶς πρόσληψις ἐσχάτος στίχου.

Ἐν ἄλλῳ δὲ τινι μεταγενεστέρῳ τοῦ Lincoln-Colleg τοὺς ἀκολουθούς :

Ἐένος Χέμου (Χριστέμου) γέγονα ἐκ τῆς ἐμῆς πατρίδος

πολλούς τόπους ἐγύρευσα ἐν τῇ ζωῇ μου ὅλη,
ἀλλ', ὦ Χριστέ μου, σώσον με τὸν ἀπὸ ξένης ξένου!

Οἱ ἰδιοκτῆται τῶν χειρογράφων κατὰ συνθήειαν
ἄχρως ἠμῶν διασωθεῖσαν ἐνόμιζον ὅτι ἐξασφαλί-
ζουσιν αὐτοῖς τὴν κτῆσιν δι' ἄρας τινος ἥτις ἐ-
πίσης κατήντησε τυπικῆ καὶ τῆς ὁποίας παρα-
τιθέμεθα ἐνταῦθα ἐν μόνον δεῖγμα ἕκ τινος χει-
ρογράφου τῆς Βοδλεϊνῆς βιβλιοθήκης ὑπὸ χρονολογίαν 1349 :

Ἡ βίβλος αὕτη πέφυκε τῆς παντουργοῦ Τριάδος
τῆς ἐν τῇ νήσῳ Χάλκῃ τε μονῆς τῆς τοῦ Ἑσώπτρου,
καὶ εἴ τις βουληθῆ ποτε ταύτην ἀποστερησαί
κεχωρισμένος ἔσται Τριάδος τῆς ἁγίας
ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ γε καὶ τῷ ἔλευσομένῳ

Ἴνα δὲ μὴ τὸ προοίμιον τοῦτο ἀποβῆ ὑπερδιπλά-
σιον τῶν ὑμῖν ἀνακοινουμένων ἐπιστολῶν, διακό-
πτω ἐνταῦθα ἄς παρατηρήσεις ταύτας, ἐπιφυ-
λασσόμενος ἄλλοτε ν' ἀποστείλω εἰς τὴν φίλην Ἑ-
στίαν ἐκτενεστέραν τινὰ διατριβὴν περὶ τῶν με-
σαιωνικῶν ἀντιγράφων.

Α. Πιττάκιον εἰς πατέρα πνευματικὸν κατὰ στίχον.

Ἐπολαμβάνω πάτερ μου τῆς σῆς σοφίας λόγους
καὶ μένυμαί σου πάντοτε νύκταν τε καὶ ἡμέραν,
εὐχαριστῶ καὶ δέομαι τὸν ποιητὴν τῶν πάντων,
φιλόανθρωπον τὸν κύριον καὶ μόνον εὐεργέτην,
τὸν περιέπων ἅπαντα ἐν οὐρανῷ καὶ γῆ τε,
πάντοτε διαφυλαχθῆς, τιμιώτατε πάτερ,
καὶ ὑπὸ τῶν ἁγίων σου εὐχῶν καὶ λιτανείας
εὐρωμεν ἔλεον καὶ ἡμεῖς οἱ ἄθλιοι σου δοῦλοι
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ φοικτῇ ἐκείνῃ τῇ μελλούσῃ.
Ἐπιθυμῶ καὶ δέομαι σχεδὸν μετὰδακρῶν
ὑπὸ τῆς ἐνθυμήσεως ἀλίσκομαί γε ὄλωσ,
καὶ ὁ καιρὸς οὐκ εὐκολεῖ τοῦ εἰσελθεῖν με τώρα
καὶ τοῦτον σὲ παρακαλῶ, πάτερ μου, νὰ ποιήσης
διὰ νὰ ἔλθῃς τὸ πρῶτ', εἰς τοῦ μηνὸς τὰς 5,
μὲ ὅλα σου τὰ ἱερὰ Ἴνα ἱερουργήσης
καὶ κοινωνήσουν τὰ παιδιὰ καὶ ὅλη ἡ φαμελία
καὶ ὁ θεὸς ὁ ἅγιος νὰ σὲ διαφυλάξῃ.

Β. Πιττάκιον εἰς φίλον ἀπόδημον κατὰ στίχον.

Τὸ μακρῷ χρόνῳ ἀπόδημον τὸ ἀνεχόλητόν σου
θαυμάζει ὁ νοῦς μου, ἀπορεῖ, γυρεύει πάντα τρόπον,
πῶς τοῦτο ἐσυνέβηκεν τὸ πρὸς ἐμὲν σου φίλον,
οὔτε πιττάκιον ἔλαβον, οὐ λόγους σου ἐδέχθην
τὸν ἔλεγεσ γὰρ πάντοτε ἐν κόσμῳ ἐμαρτύρεις
ἀν ἀπ λ ε κ ὄ ν (;) σου συγγενῇ, ἐγκάρδιόν σου φίλον
πῶς οὐκ ἀπέσειλάς ποτε λόγον ὧδε ἐμέναν
νὰ μάθω σου τὸν λογιζόμεν εἰς τὴν τρύπον ἐστέκεις.
Τὸν πόθον σου γὰρ πάντοτε ἔχω ἐγὼ εἰς νοῦν μου
καὶ πόθον ἔχω ἄμετρον ἀγῆτην, ὡς ἀρμύζει
καὶ τῶν πολλῶν τὰ δολερὰ λόγια μὴ πιστεύεις.
πολλοὶ γὰρ μάχας συγγενῶν ἤγειραν μὲ τὴν γλώσσαν.
καὶ π ο λ λ ἁ σ ε' ἐκατέσκαψαν καὶ ἠφάνισαν τελείως
πολλοὶ γὰρ ἐκ συναρπαγῆς τῆς γλώσσης ἐπροδῶκαν
πολλοὺς ἀνθρώπους ἔδωλψεν εἰς ἄδικον ὁ λόγος
τά δε σὲ παρακαλῶ ποιήσε δι' ἐμένα . . .
καὶ κύριος ὁ ποιητὴς καὶ παντοκράτωρ πάντων
φυλάξεισε ἀνώδυνον τοῦ ὀλεθρίου πλάνου

Γ. Πιττάκιον εἰς ἀδελφοποιτόν.

Φίλε μου ποθεινότατε καὶ πανηγραπημένε,
Φίλτρον γὰρ τῆς καρδίας μου ὁ πόθος τῆς ψυχῆς μου

1. Τὸ χειρογ. ἔχει ἀνεχόλητο, ἴσως γραπτὸν ἀνε-
χώρητο.

2. Ἰσ. πόλεις.

τὸν πόθον σου τιτρώσκομαι νύκτα τε καὶ ἡμέραν
καὶ τὸν θεὸν καὶ κύριον καὶ ποιητὴν τῶν πάντων
ὀλόψυχα ἀπὸ ψυχῆς τοῦτον ὕμνω καὶ λέγω.
τοῦ ὑγιαίνεις πάντοτε μετὰ τῆς σῆς συνουίου.
καὶ οὕτως διαφυλαχθῆς ὑπὸ Θεοῦ τῶν δώρων.
ἀκίνδυνος, ἄνευ κακοῦ καὶ σπύλου τε καὶ ῥίπου
ἅπαν (!) τὴν φαμελίαν σου τὸ χατρε ἀπονέμου
σὺν τῷ πατρὶ ὑμέτερω τῷ παντετιμημένῳ.
ἅμα σὺν τῇ μητρὶ ὕμῶν καὶ πᾶσιν τοῖς ἰδίοις
τοῖς ἐν τῷ οἴκῳ τῷ ὕμῶν εὐρισκομένοις τώρα
φίλην καὶ (ἐφθαρμ.) τὸ χατρε ἀπονέμου
καὶ πολυχρονηθεῖτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 216 Βαροκκιανοῦ χειρογράφου ἐν
Ὁξωνίῳ. Ἡ γραφὴ εἶνε τῆς ἐε. ἡ ἰε'. ἑκατονταετηρίδος.

Ἐν Ἰωαννίνοις, τῇ 5 Φεβρουαρίου 1882.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΟΜΙΟΣ

Καθηγητὴς τοῦ Ζωσιμαίου Γυμνασίου.

Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 311 φύλλῳ τῆς «Ἑστίας» ἔδημοσι-
εῦθη ἱστορικὴ τις σημείωσις περὶ τοῦ ἐν Κερκύρᾳ λει-
ψάνου τοῦ ἁγίου Σπυριδῶνος. Ἐπειδὴ ἐν τῇ δημοσιεύ-
σει τοῦ ἀρθριδίου ἐκείνου ἐκ παραδρομῆς παρελείφθη νὰ
σημειωθῇ ὅτι μετεφράσθη ἐκ γερμανικῆς διατριβῆς πρὸ
τινος δημοσιευθείσης, τινὲς δ' αὐτῆς φράσεις ἔδωκαν ἀ-
φορμὴν παραπόνοις εἰς τὴν ἐν Κερκύρᾳ ἀξιότιμον οἰκο-
γένειαν Βούλγαρην, τὴν ἐπιμελουμένην τὴν τήρησιν τοῦ
λειψάνου, καταχωρίζομεν ὧδε τὴν κατωτέρω ἐκ Κερκύ-
ρας ἀποσταλεῖσαν ἡμῖν ὑπὸ τοῦ σεβ. ἱερέως Κωνσ. Βούλ-
γαρη ἐπανόρθωσιν τῶν ἐν τῷ ἀρθριδίῳ ἐκείνῳ χάριν τῆς
ἱστορικῆς ἀκριβείας, περικόπτοντες μόνον φράσεις τινὰς
τῆς ἀπαντήσεως τραχύτερον τοῦ δέοντος ἡχοῦσας, κατ'
οὐδὲν δ' ἐλαττούσας τὴν οὐσίαν τῆς ὅλης διατριβῆς.

Σ. τ. Δ.

ΤΟ ΛΕΙΨΑΝΟΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ

Ἐν Κερκύρᾳ.

Ἐν τῷ ἀπὸ 13 Δεκεμβρίου ἀριθμῷ τῆς «Ἑ-
στίας» ἀνέγνων βραχυεῖαν ἱστορικὴν ἀφήγησιν περὶ
τοῦ ἐν Κερκύρᾳ λειψάνου τοῦ ἁγίου Σπυριδῶνος.
Ὁ συντάκτης τοῦ ἐν λόγῳ ἀρθρου, ὀρμηθεὶς βε-
βαίως ἀπὸ τῆς ἰδέας τοῦ νὰ καταχωρήσῃ ἐν τῷ
περιοδικῷ τούτῳ ἐπικαιρὸν τι (διότι τῇ 12ῃ Δε-
κεμβρίου ἐωρτάζετο ἡ μνήμη τοῦ αὐτοῦ ἁγίου) ἐ-
δημοσίευσεν πράγματα ἀφιστάμενα τῆς ἀληθείας.
Χάριν λοιπὸν αὐτῆς, καὶ πρὸς ἀκριβεστέραν πλη-
ροφορίαν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς «Ἑστίας» ἄς μοι
ἐπιτρέψῃ ἡ διεύθυνσις αὐτῆς νὰ ἐπιχειρήσω τὴν
χρονολογικὴν διάταξιν καὶ τὴν ἱστορικὴν διόρθω-
σιν τῶν γεγονότων, ὅσα ἡμαρτημένως ἀναφέρον-
ται ἐν τῇ περὶ τῆς ὁ λόγος ἀφηγήσει, παρατρέχων
τὰ ἐν αὐτῇ μικροῦ λόγου ἄξια, καὶ ἀρκούμενος
χάριν συντομίας, εἰς τὴν τῶν κυριωτέρων καὶ σπου-
δαιωτέρων διόρθωσιν.

Καὶ πρῶτον μὲν, μετὰ βραχυεῖαν καὶ σύντομον
ἐξιστόρησιν τοῦ τρόπου, δι' οὗ τὸ λειψάνον ἄρτιον
καὶ ἀκέραιον ἀπὸ Κύπρου μετηνήχθη εἰς Κωνσταν-
τινούπολιν καὶ ἀπὸ ταύτης κατὰ τὸ 1456 εἰς
Κέρκυραν, καὶ περὶ τοῦ πῶς περιήλθεν εἰς τὴν κατὰ
κόσμον ἐξουσίαν τῆς κερκυραίας οἰκογενείας Βούλ-
γαρη, ἀπαντᾷ ἐν τῷ εἰρημένῳ ἀρθριδίῳ ἡ ἐξῆς πε-
ρικοπή· «Λέγεται πρὸς τούτους, ὅτι τὸν δεξιὸν
τοῦ ἁγίου Σπυριδῶνος βραχίονα ἐδωρήσατο ὁ μὲν